

Θέμα: Καταπολέμηση της διαφθοράς

Στο σημείωμα διατυπώνονται σχόλια για τα κείμενα: α) οι εστίες της διαφθοράς, β) Σώματα Ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης και συντονισμός τους, και γ) πρόταση για πολιτικές και μέτρα.

A. Οι εστίες της διαφθοράς

Στο κείμενο καταγράφονται όλοι βασικά οι χώροι, στους οποίους παρατηρούνται πρακτικές διαφθοράς και αναφέρονται τα κυριότερα επιμέρους προβλήματα. Η παράθεσή τους δεν γίνεται πάντως με τρόπο που να επιτρέπει τη διαβάθμιση των προβλημάτων και της έντασης με την οποία εμφανίζονται κάθε φορά. Έτσι όμως δυσχεραίνεται η επεξεργασία μέτρων πολιτικής, αφού πρωτοβουλίες πρέπει να αναληφθούν κατά πρώτο λόγο: α) σε χώρους και για προβλήματα όπου το φαινόμενο παρουσιάζει έξαρση και β) σε περιπτώσεις που δοκιμάζεται καθημερινά η ευαισθησία του πολίτη και το κοινωνικό κράτος δικαίου.

B. Σώματα ελέγχου και συντονισμός

Στο κείμενο παρατίθενται τα Σώματα Ελέγχου που έχουν κατά καιρούς συσταθεί για να συμβάλλουν στη βελτίωση της λειτουργίας της Διοίκησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα περισσότερα ιδρύθηκαν μετά το 1996 και έχουν, κατά κανόνα, αποδώσει μικρά αποτελέσματα στην πράξη.

Το κυριότερο πρόβλημα των Σωμάτων Ελέγχου είναι η καλή οργάνωση και λειτουργία τους. Οι αδυναμίες που διαπιστώνονται σχετικά δεν επιτρέπουν την παραγωγή έργου. Πρώτη προτεραιότητα αποτελεί συνεπώς η στελέχωση και ο εξοπλισμός τους αλλά και η διαμόρφωση των πρόσφορων πρακτικών, ώστε να εκπληρώνουν αποτελεσματικά την αποστολή τους.

Για το σκοπό αυτό οι αρμόδιοι Υπουργοί πρέπει να αναλάβουν άμεσα πρωτοβουλίες, να παρακολουθούν με ενδιαφέρον τη λειτουργία των Σωμάτων Ελέγχου και να αξιολογούν περιοδικά τη δράση τους. Τέλος, οι εκθέσεις τους πρέπει να

υποβάλλονται και στον Πρωθυπουργό ή στη Γενική Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου.

Πρόσφατα ιδρύθηκε το Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου (ν. 2839/2000 και 2946/2001), με κύρια αρμοδιότητα το συντονισμό των Σωμάτων Ελέγχου της Διοίκησης. Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται τα αμιγώς οικονομικά σώματα (Οικονομικοί Επιθεωρητές και ΣΔΟΕ) και οι Υπηρεσίες Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος.

Πριν από κάθε σκέψη για δημιουργία νέου οργάνου (λ.χ. Γενική Επιθεώρηση της Διοίκησης) προέχει η ενεργοποίηση του παραπάνω Συντονιστικού Οργάνου και η ενίσχυσή του με κάθε πρόσφορο μέσο για την καλύτερη λειτουργία του. Η προοπτική αυτή είναι άμεσα εφαρμοστέα. Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι το Συντονιστικό Όργανο δεν υποκαθιστά τα επιμέρους Σώματα Ελέγχου, αλλά τα καθοδηγεί και τα συντονίζει. Συνεπώς, η κακή λειτουργία τους δεν θεραπεύεται με το Συντονιστικό Όργανο. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει: η αποδοτική λειτουργία του Συντονιστικού Οργάνου προϋποθέτει την καλή, κατά κανόνα, λειτουργία των Σωμάτων Ελέγχου.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι η δημιουργία νέων σχημάτων, που καλούνται να λειτουργήσουν στη σαθρή βάση των υπαρχόντων Σωμάτων Ελέγχου, αποτελεί ένα βήμα προς τα εμπρός που οδηγεί τελικά στο κενό. Το ελεγκτικό σύστημα που χρειαζόμαστε πρέπει να έχει συνοχή και να λειτουργεί αποτελεσματικά από τη βάση ως την κορυφή.

Γ. Η πρόταση για πολιτικές και μέτρα

Πρόταση πρώτη σχετικά με τη *δικαστική διαδικασία*. Η αυστηροποίηση των ποινών είναι σωστή, εφόσον φυσικά οι σχετικές υποθέσεις δικάζονται σε πραγματικά εύλογο χρόνο. Όπως είναι γνωστό, η σημερινή οργάνωση της ποινικής διαδικασίας δεν εγγυάται αυτήν την προοπτική. Συναφής είναι και η πρόταση για την εκδίκαση των υποθέσεων διαφθοράς κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Παρά τις εγγενείς δυσκολίες, είναι δυνατόν να προωθηθεί ρύθμιση που να διασφαλίζει τη γρήγορη σχετικά περαίωση ανάλογων δικών.

Πρόταση δεύτερη σχετικά με το *πόθεν έσχες*. Οι προτάσεις είναι σωστές, θα ήταν δε δυνατόν να εμπλουτισθούν με την παρεμβολή και εισαγγελικού λειτουργού στο πλαίσιο του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης για την άσκηση

ποινικής δίωξης, σε περιπτώσεις που δηλώσεις πόθεν έσχες κρατικών λειτουργών παρουσιάζουν ενδείξεις για διάπραξη αδικημάτων.

Πρόταση τρίτη σχετικά με την αντιμετώπιση του «ηλεκτρονικού τζόγου». Το πρόβλημα είναι πολυσυζητημένο, μένει δε να μορφοποιηθούν συγκεκριμένα μέτρα εκτός από την απαγόρευση των τεχνικών και τυχερών ηλεκτρονικών παιχνιδιών.

Πρόταση τέταρτη σχετικά με την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών. Τα μέτρα καθαυτά είναι ορθά, έχουν όμως εξαγγελθεί κατ' επανάληψη. Η προβολή τους θα είχε νόημα μόνο αν συνοδεύεται από συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που θα εξασφαλίζει απτά αποτελέσματα από την εφαρμογή τους. Διαφορετικά, θα αμφισβητηθεί εύκολα η αξιοπιστία τους.

Πρόταση πέμπτη σχετικά με την ενίσχυση του ελέγχου και της χρηστής διαχείρισης στους ΟΤΑ. Και εδώ ισχύει κατά βάση ό,τι αναφέρθηκε για την τέταρτη πρόταση. Πρέπει να σημειωθεί ότι το δεύτερο μέτρο (σχετικά με το «ξεκαθάρισμα» των εργασιακών σχέσεων σε όσους απασχολούνται στους ΟΤΑ) δεν φαίνεται να συνδέεται με τη διαφθορά.

Πρόταση έκτη σχετικά με την αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης. Στο ζήτημα αναφέρονται κατ' αρχήν οι επισημάνσεις που έγιναν παραπάνω Β. Αναγκαίος είναι ο εμπλουτισμός του Σώματος με εισαγγελικό λειτουργό που θα εποπτεύει κρίσιμες έρευνες και θα εγγυάται την άσκηση ποινικής δίωξης. Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας πρέπει να ενισχυθεί όπου κρίνεται αναγκαίο, ενώ επιβάλλεται να αρχίσει να λειτουργεί άμεσα η ανάλογη Υπηρεσία του Λιμενικού Σώματος.

Ως προς την έβδομη και τελική πρόταση ισχύουν όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως στο μέρος Β.

Δ. Συμπέρασμα

Τα μέτρα άμεσου αποτελέσματος για την καταπολέμηση της διαφθοράς που αναφέρονται προηγουμένως είναι καθαυτά ευπρόσδεκτα, δεν προσφέρονται όμως για την εξαγγελία τους από τον Πρωθυπουργό. Ο Πρωθυπουργός θα ήταν ορθό να εξαγγείλει μέτρα που να είναι νέα, να προκαλούν αίσθηση και να δικαιολογούν την παραγωγή απτών αποτελεσμάτων που ικανοποιούν τις προσδοκίες της κοινής γνώμης.

Ως παράδειγμα ανάλογων πρωτοβουλιών θα μπορούσε να αναφερθεί η αυτεπάγγελτη έρευνα από το Συνήγορο του Πολίτη παθολογικών περιοχών της Διοίκησης. Η προοπτική αυτή θα ήταν πάντως δυνατό να αποκτήσει επικαιρότητα σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις, όπως λ.χ. στο παρελθόν η λειτουργία των ασφαλισμένων στο Ταμείο Μετάλλου και οι συνθήκες κράτησης αλλοδαπών στην Αθήνα. Η αξιοπιστία που έχει κατακτήσει ο Συνήγορος του Πολίτη και η τεχνογνωσία του αποτελούν τις καλύτερες εγγυήσεις για το αποτέλεσμα της έρευνας.

Αθήνα, 11 Μαρτίου 2002

Dis.B(1)/ΞΗ/ΚαταρDiafth.doc/11.03.02/p.1-4/md (B12)